

FEDELI D'AMORE

Arnaldo Colasanti

Glavni sovražnik današnje demokracije ni diktatura, ampak konformizem, vse bolj razširjena povprečnost, pomanjkanje višjih idealov in ambicije mišljenja. To vzbuja zaskrbljenost, saj konformistična družba tvega popolno izgubo stika z realnostjo, odmik posameznikov od želje po življenju, ki jo definira nezmožnost kritičnega mišljenja.

Sodobni svet, ki je podrejen tehnologiji, vsiljuje red enoličnosti in ozkoglednosti: kolektivne pravice zagovarja samo zato, ker ni več zmožen upravičiti edinih elementov, ki tvorita skupnost: dolžnosti in potrebe po skupnem razvoju.

Tragična zgodba Carla Michelstaedterja predstavlja ključno točko filozofije, ki se upira smrti mišljenja. To me je pravzaprav zanimalo, ko sem razmišljal, da napišem delo o Carlu in njegovem prijatelju Enricu. Carlo se je rodil in umrl v Gorici. Študentska leta je preživel v Firencah, kjer je študij zaključil z diplomsko nalogo z naslovom *La Persuasione e la Rettorica* (Prepričanje in retorika), posvečeno starogrškemu mišljenju. Komaj diplomiran se je 17. oktobra 1910 ustrelil s pištolo, ki mu jo je izročil njegov dolgoletni prijatelj Enrico Mreule, ki je leto pred tem odpotoval v Argentino.

Fedeli d'amore (Zvesti ljubezni) je zgodba, ki govori o dolgotrajnem prijateljstvu; je zgodba o zvestobi, ki preživi bolečino, zgodba o življenju, ki se pridružuje življenju. Obenem je bojni krik proti izpraznjenosti sveta. V glavnih vlogah nastopata prijatelja Carlo (Bryan Lopez Gonzales, tenor) in Enrico (Federico Longhi, bariton). Enrico je pogumnega duha, oglašja se z druge strani oceana, kjer v južnoameriški stepi živi

samotno življenje nekoga, ki ne pozabi in ki se še vedno trdno oklepa vizionarskega dialoga, prežetega z izpolnjenimi obljubami. Carlo pa je tisti, ki zna prisluhniti – nežen, izmuzljiv, skrivnosten, samotar, zaprt v svoji sobi. Njegov glas je absoluten in nedvoumen. V njem lahko začutimo goreče potrpljenje človeka, ki se do zadnjega naučije kratkega in neprecenljivega daru življenja. Tretji protagonist pa je Svet – grozota sodb in prezirov: zmagovita retorika, ki nas želi prepričati, da nič nima vrednosti in da bo vse uničeno, zvedeno na pepel, zlasti človeškost naših hrepenenj.

A vendar se dialog nadaljuje: glasba bo vedno premagala smrt. Čeprav se zdi še tako absurdno, je tisti strel talisman ljubezni, ki presega vse meje in ograde. Zvestoba je glas mladosti, ki v sebi skriva prave besede sanj. Nesmiselno je poskušati osvojiti svet z zasledovanjem njegovih zakonov. Carlu in Enricu več kot zadostuje sreča ločenega življenja, ki je za vedno povezano.

Razmišljanje o krizi 20. stoletja je danes še vedno aktualno. Težko je verjeti, da prevlada tehnokracije neizogibno vodi v smrt umetnosti in zaton filozofije. Delo izhaja iz prepričanja, da je edina rešitev za današnjo Evropo ponovni premislek v smeri razmišljanja o višjem pomenu bivanja in obstoja, še posebej za mlajše generacije. Ukinitev konformizma pomeni vrnitev želje po resničnosti in radosti v času vladavine strahu. Birokratsko Evropo lahko kot vedno doslej rešita le umetnost in njena inteligenca, in sicer z glasbo.

FEDELI D'AMORE (ZVESTI LJUBEZNI) ANAGOOR LA TRAGEDIA DI UN FALCO (TRAGEDIJA O SOKOLU) Režijske opombe Simoneja Deraija

ANAGOOR podpisuje scensko postavitev nove umetniške stvaritve Giorgia Battistellija, *FEDELI D'AMORE*, nastale po libretu Arnalda Colasantija, ki bo svetovno premiero doživela v okviru projekta GO!2025 Nova Gorica – Gorica Evropska prestolnica kulture.

Ob sončnem zahodu bodo orkester, zbor, solista in občinstvo zasedli prostore hangarja iz prve svetovne vojne na letališču Amedeo Duca d'Aosta, na meji s Slovenijo.

Osrednja lika teh lirčnih prizorov sta mladostnika Carlo Michelstaedter, veliki mislec, ki je pri komaj 23. letih storil samomor, in njegov sošolec Enrico Mreule, po izobrazbi filolog na begu med južnoameriško stepto in jadranskimi otoki. Skupaj sta v boju proti Svetu (zbor) pripravljena na prostovoljno izgnanstvo ali na še bolj radikalno gesto, s katero kažeta na pomanjkanje poguma v svetu, v katerem človek ni zmožen živeti polnega življenja brez iluzij in brez radikalnega prepričanja, da je »moč mogoče črpati iz smrti«.

Čas uprizoritve ni zgodovinsko določen: meja med različnimi časovnimi obdobji je zabrisana. Carlu se na odru pridružijo mati in sestra, od katerih le ena, Paula, preživi holokavst. Elda Michelstaedter je umrla v Auschwitzu. Carlova mati Emma Michelstaedter Coen Luzzatto ni nikoli prispela v koncentracijsko taborišče: umrla je med deportacijo.

Carlo Michelstaedter

Avgusta leta 1910, dva meseca pred storjenim samomorom z revolverjem, ki mu ga je podaril prijatelj Enrico, preden je odpotoval v Južno Ameriko, je Carlo napisal nekaj verzov ob sestrinem rojstnem dnevu: »*Paula, dovoli, da odidem, / Paula, dovoli, da odidem v noč, / da si ustvarim svetlejšo prihodnost, / dovoli, da odidem onkraj puščave, na morje, / da ti lahko prinesem dar svetlobe*«.

Če v hangarju retorika meje, območja, ograde koncentracijskega taborišča, neskončnega množičnega grobišča še naprej ločuje gledalce, se po odprtju velikanskih železnih vrat razprostre prostor neskončne praznine letališča in zgodi se ekodus osvoboditve proti puščavi ali morju – proti novemu horizontu med nebom in zemljo.

»V trenutkih, ko začutim navdušenje ob tem suhoparnem delu, se mi zdi, da se borim [...] za sonce, za zrak, in za čiste kamne na sv. Valentinu; zdi se mi, kot da sem sokol, ki preganja vrane z vrha gore. Res je, da delam na ruševinah, da vrane do vrha sploh ne sežejo in da bodo svojo gnusno ravnanje vedno imele za vrh in se bodo vedno hranile s trupli [...]. Konec koncev med vrano in sokolom ni razlik. Oba se hranita, da preživita, in živita, da se hranita; živita, da se hranita, živita in se hranita, da umreta. – Vsaj teh nekaj mesecev mi dovolite, da živim v iluziji, da je v resnici več vreden sokol.«

Vzrok Carlovega samomora ni v strahu ali obupu, čeprav je zavil v tančico nepremostljive jeze in žalosti. Njegova gesta je pogumna, polna upanja in neponovljiva gesta preroka. Carlo je z vrha gore videl prihodnost: čas, ki ga nihče ni uspel uvideti, morda ga je kdo zaslučil, a ga ni bil zmožen videti s tako jasnostjo kot orel s svojimi melanholičnimi in hkrati ponosnimi očmi.

Njegova gesta ni gesta predaje, ampak dejanje, polno svetlobe, prečkanje puščave, osvoboditev v imenu vseh zaslužnenih. S tem se ni žrtvoval, ampak je odstopil del ega, da je iz globine srca pokazal na prihodnost, na dolge urejene vrste deportirancev, beguncev, mrtvecev, vojakov in civilistov.

V Carlu tli ogenj, ki naznanja zlovesčo prihodnost; žari kot fotocelica, ki osvetljuje prvo linijo; gori bolj kot ogenj v peči, kjer se kuha in kuje; visoko se povzpema v nebo kot bojeviti ples med nevtroni in protoni, razpadanje atomov, ki se množijo in ustvarjajo, namesto da bi uničili svet z atomsko eksplozijo.

In tako, tam zgoraj, sije kot komet ob stiku z Zemljo, ki obupan poskuša začrtati smer preobrazbe, ki za seboj pušča dolgo sled žvepla.

To je Carlo – orel, prerokba vredna uprizoritve v obliki sodobne Ajshilove tragedije, ki ne nujno napoveduje le opustošenje in genocidov. Iz globin poezije, iz intelektualnih višav, onkraj puščave svetlobe, z neverjetno pronicljivostjo napoveduje osvoboditev od vran, ki se hranijo le s smrtjo.

Enrico je Carlova sorodna duša. Skupaj sta kot Kastor in Poluks, ki ju zaznamuje enaka usoda. Oba zazrta onkraj retorike meje, v odprto obzorje bleščečega morja, sanjata, da bi ustvarila brezno, neukrotljivo moč v polnosti obstoja. Sta kot svetilki, polni olja, ki ju ne more ugasniti ne razdalja, ne odhod, ne izgnanstvo, ne smrt.

GO! 2025
NOVA GORICA
GORIZIA

Uradni program
Programma ufficiale
Official programme

FEDELI D'AMORE

avtor
GIORGIO
BATTISTELLI

Lirični prizori za soliste, zbor in orkester

Novo naročilo Fundacije tržaškega opernega gledališča Verdi – 2025

po predlogi iz del avtorjev
Carla Michelstaedterja
in Claudia Magrisa

Libreto: Arnaldo Colasanti

Založba: Casa Ricordi, Milano

Dirigent ENRICO CALESSO

Mise en espace ANAGOOR

Režija SIMONE DERAJ

Pomoč pri režiji in umetniško vodenje projekta
LUCA ALTAVILLA in MARCO MENEGONI

V glavnih vlogah:

Carlo BRYAN LOPEZ GONZALES, tenor

Enrico FEDERICO LONGHI, bariton

Dirigent zbora PAOLO LONGO

Orkester, zbor in tehnična ekipa

Fundacije tržaškega opernega gledališča Verdi

SOBOTA, 27. SEPTEMBER

ob 17.30

GORICA Hangar na letališču

»Amedeo duca d'Aosta«

PRAIZVEDBA

I FONDATORI

SPONSOR

CON IL SOSTEGNO DI

GIORGIO BATTISTELLI

Skladatelj

Po diplomi iz kompozicije je ustanovil improvizacijsko skupino Edgard Varèse in skupino Beat '72. V Kölnu je obiskoval seminarje Karlheinz Stockhausna in Mauricia Kagla, v Parizu pa tečaje sodobnega glasbenega gledališča. Na povabilo nemške službe za akademsko izmenjavo (DAAD) se je preselil v Berlin, kjer živi in dela. Z glasbenimi mojstrovinami, kot so *Experimentum mundi*, ki je doživela več kot štiristo uprizoritev po vsem svetu in za katero je prejel nagrado Herald Angel, monodrama *Afrodite, un monodramma di costumi antichi*, fantazijska komorna izvedba na podlagi lastnega libreta *Jules Verne; Le combat d'Hector et d'Achille, représentation de corps et de mémoire; Globe Theatre, Ballet zur Jahrtausendwende* in priredba za orkester *Anarca, Hommage à Ernst Jünger*, se je uveljavil kot eden najbolj prefinjenih in iskanih skladateljev svoje generacije. V njegovem katalogu je več kot 35 opernih predstav, ki so bile uprizorjene po vsej Evropi in so nastale po naročilu najpomembnejših gledališč. Mednje sodijo opera *Rihard III*, ki je bila krstno uprizorjena v operni hiši v Antwerpnu v režiji Roberta Carsna in pozneje še v Düsseldorfu, Strasbourgu, Ženevi in Benetkah, kjer je prejel nagrado Premio Abbiati, in svobodna interpretacija filma Federica Fellinija *Prova d'orchestra* (Vaja orkestra), ki je nastala po naročilu strasburške operne hiše Opéra National du Rhin in je bila pozneje uprizorjena še v Düsseldorfu, Rimu, Linzu, Antwerpnu, Bernu, Nürnbergu in Münstru. Njegova najnovejša operna dela so CO2, nastalo po naročilu operne hiše Teatro alla Scala, Lot za operno hišo Hannover Staatsooper, Wake za operno hišo Birmingham Opera Company, 7 minuti (7 minut) za operno hišo Opéra National de Lorraine, Julius Caesar (Julij Cezar), ki je bila uvodna predstava ob začetku gledališke sezone in je nastala po naročilu operne hiše Teatro dell'Opera iz Rima, Le baruffe (Zdrahe) za operno hišo La Fenice in Il teorema di Pasolini (Pasolinijev teorem) za operno hišo Deutsche Oper Berlin. Izjemna so tudi njegova simfonična dela. Med najpomembnejšimi so *Meandri*, napisani za Riccarda Mutija in Filharmonični orkester operne hiše Teatro alla Scala, *Afterthought*, za katerega je navdih črpal v eni od Shakespearjevih tragedij; delo je nastalo po naročilu orkestra Accademie Nazionale di Santa Cecilia pod vodstvom dirigenta Antonia Pappana, *Sconcerto* po libretu Franca Marcoaldija, kije s Tonijem Servillom doživelo več kot 40 ponovitev, H 375 po naročilu operne hiše Staatsoper Hannover v okviru obletnice delovanja orkestra Niedersächsischen Staatssorchester, *Mystery Play* po naročilu orkestra Saint Paul Chamber Orchestra in *Pacha Mama* za festival KlangZeitFestival iz Münstra. Battistelli je bil rezidenčni skladatelj v operni hiši v Antwerpnu in düsseldorfski operni hiši Deutsche Oper am Rhein Düsseldorf. Na glasbeni šoli Aldeburgh Music je v okviru programa Jerwood Opera Writing Fellowships poučeval glasbeno gledališče. Je akademik na Accademii Nazionale di Santa Cecilia, prejemnik zlatega leva za življenjsko delo na področju glasbe na Beneškem bienalu, vitez reda umetnosti in leposlovja, komander reda Italijanske republike in vitez velikega križa reda za zasluge Italijanske republike. Bil je umetniški vodja oddelka za glasbo na Beneškem bienalu, fundacije Arena di Verona in festivala Pucciniano. Danes je umetniški vodja fundacije Haydn Bolzano e Trento in festivala MITO SettembreMusica. Njegova dela izdaja založba Casa Ricordi.

ENRICO CALESSO

Dirigent

Dirigent Enrico Calesso iz Trevisa je stalni glasbeni vodja tržaškega opernega gledališča Verdi in stalni gostujoči dirigent avstrijskega gledališča Landestheater v Linzu. Od leta 2011 je bil generalni glasbeni direktor nemškega gledališča Mainfranken Theater in glavni dirigent filharmoničnega orkestra v Würzburgu. Dirigiral je orkestrom, kot so Gewandhaus iz Leipziga, Maggio Musicale Fiorentino, La Fenice, Dunajski simfonični orkester, Brucknerjev orkester iz Linza, Orkester italijanske Švice, Simfonični orkester radia ORF z Dunaja, Bernski simfonični orkester, Nova filharmonija Vestfalije, Münchenski simfoniki, Staatskapelle Schwerin, Norddeutsche Philharmonie, Jenaer Philharmonie, Nordwestdeutsche Philharmonie, Filharmonični orkester iz Erfurta, Simfonični orkester iz Mulhousa in Simfonični orkester iz Rzeszowa. V tržaškem opernem gledališču Verdi je v sezoni 2022/23 debitiral z odmevnim simfoničnim koncertom in v vlogi dirigenta opere *Kapuleti in Montegi* Vincenza Bellinija, ki je požela velik uspeh tako med gledalci kot med kritiki. Z glasbeno dramo *Götterdämmerung* (Somrak bogov) je leta 2019 začel prvo operno tetralogijo Nibelungov prstan Richarda Wagnerja v zgodovini gledališča Mainfranken in Würzburgu. Bil je nominiran za dirigenta leta v prestižni letni izdaji revije *Opernwelt* (Jahrbuch 2019). V isti reviji je bil leta 2020 (Jahrbuch 2020) ponovno nominiran v kategoriji uprizoritev leta za svoje izjemno dirigiranje opere *Rigoletto* v Würzburgu ter intenzivnega delovanja na področju baročne glasbe v operah *Alessandro nell'Indie* (Aleksander v Indiji) Baldassara Galuppija in *Ifigenia in Aulide* (Ifigenija v Avlidi) Luigija Cherubinija ter pomembnih delih, kot so *Rinaldo* Georga Friedricha Händla in *Orfeo ed Euridice* (Orfej in Evridika) Christoph Willibalda Glucka. Leta 2022 je dirigiral novoletni koncert orkestra *Haydn di Bolzano e Trento*, kamor se je ponovno vrnil s simfoničnim koncertom v sezoni 2023/24.

Enrico Calesso je študiral na dunajski Univerzi za glasbo pod mentorstvom Uroša Lajovica. Diplomiral je z odliko ter prejel odlikovanje Würdigungspreis, ki ga podeljuje Univerza na Dunaju. Pred tem je zaključil študij klavirja na konservatoriju »Benedetto Marcello« v Benetkah pod mentorstvom Anne Colonna Romano ter diplomiral z odliko iz teoretične filozofije pri profesorju Emanuelu Severinu na Univerzi Ca' Foscari.

ANAGOOR

Mise en espace

Skupina Anagoor, ki je bila ustanovljena leta 2000 v Castelfrancu Venetu, že od vsega začetka deluje kot skupinski eksperiment. Danes jo vodita Simone Deraï in Marco Menegoni, vanjo pa se vključujejo umetniki in strokovni sodelavci, ki jo s svojim delovanjem bogatijo in podpirajo njeno kolektivnost. Gledališče skupine Anagoor se izraža z ikonično estetiko v različnih izraznih oblikah. Združuje uprizoritveno umetnost, filozofijo, literaturo in večmedijski prostor, čeprav si zaradi narave svojega dela skupina močno prizadeva ostati zvesta gledališču. Od leta 2008 je sedež skupine na podežlju v Benečiji, v stavbi »La Conigliera«, v kateri so nekdaj redili kunce, zdaj pa je preurejena v atelje. Poleg tega, da je skupina Anagoor v zadnjih letih pritegnila pozornost evropske in italijanske umetniške scene, je med številnimi drugimi nagradami in priznanji na Beneškem bienalu leta 2018 prejela srebrnega leva za gledališče in ima status rezidenčne skupine v nemškem gledališču Theater an der Ruhr.

SIMONE DERAÏ

LUCA ALTAVILLA

MARCO MENEGONI

Carlo BRYAN LOPEZ GONZALEZ

Rodil se je v Havani na Kubi. Študiral je na konservatoriju Amadeo Roldán pri profesorju Adolfu Casasu. Po diplomiji je bil kot solist povabljen v Nacionalno opero Kube, kjer je odigral številne vloge, kot so Alfredo v *Traviati*, Tonio v *La fille du régiment* in Timoniere (Krmar) v *L'olandese Volante* (Leteči Holandec). Leta 2016 je na Festivalu Valle d'Itria doživel svoj evropski prvenec kot Fernando v operi *Così fan tutte* pod taktirko Fabia Luisija. Je sodelavec akademije Accademia del Belcanto Rodolfo Celletti v Martini Franci. Od leta 2016 do 2018 je bil član programa mladih umetnikov Young Artist Program operne hiše Deutsche Oper am Rhein v Düsseldorfu. Med njegovimi najnovejšimi uspešnimi vlogami so: Tito v *La Clemenza di Tito* Narodne opere v Washingtonu, grof Almaviva v *Seviljskem brivcu* romunske narodne opere v Cluju, Ernest v operi *Don Pasquale* gledališča Theatre Krefeld-Mönchengladbach in Carlino v *Le cantatrici villane* Fioravantija na festivalu Raro v Arezzu. Leta 2022 je odigral vlogo Romea v Gounodovi operi *Romeo in Julia* v hrvaškem narodnem gledališču Ivana pl. Zajca na Reki. Tja se je ponovno vrnil v vlogi Rinuccia v operi *Gianni Schicchi* v režiji Fabrizia Melana. S to predstavo je debitiral na Opernem festivalu v Savonlinni. Nato je odigral vlogo Tempo (Čas) v Händlovi operi *Trionfo del tempo e del disinganno* (Zmagoslavje časa in razočaranja) v Mainzu in Koblenzu. Leta 2025 je odigral vloge Ernesta v operi *Don Pasquale* pod taktirko Ramóna Tebara v mestu Naples na Floridi, grofa Almavive v *Seviljskem brivcu* v Palmi de Mallorci in debitiral v dunajski operi Wienerstaatsoper v otroških priredbah oper *La Cenerentola* (Pepelka) in *Macbeth*.

Enrico FEDERICO LONGHI

Federico Longhi je sodeloval v novejših uprizoritvah oper *Tosca* (v vlogi Scarpia) gledališča Teatro dell'Opera Giocosa iz Savone, *Nabucco* (v vlogi naslovnega lika) na festivalu Domstufen-Festspiele v Erfurtu, *Luisa Miller* (v vlogi g. Millerja) gledališča Theater Erfurt, opere v Kölnu ter v Angersu in Nantesu, oper *Don Carlo*, *Ernani* in *Rigoletto* (v glavni vlogi) gledališča Theater Bonn, *Le Baruffe* (Zdrahe) gledališča La Fenice, *Pagliacci* (v vlogi Tonia) gledališča Carlo Felice Genova, *Carmina Burana* ter operah *Don Pasquale*, *Macbeth* in *Rigoletto* (v glavni vlogi) gledališča Teatro Regio v Parmi. V preteklih uprizoritvah je sodeloval v operah *Trovatore* (Trubadur) (v vlogi Grofa Lune) gledališča Landestheater Linz, *Rigoletto* (v vlogi naslovnega lika) gledališča Mainfranken Theater Würzburg, *Turandot* (v vlogi Pinga), *Pagliacci* (v vlogi Tonia) gledališča Massimo v Palermo, *Don Pasquale* (v vlogi Malateste) in *Adriana Lecouvreur* (v vlogi Michonneteta). Vloge naslovnih likov je odigral v operah *Maestro di Cappella e Gianni Schicchi* gledališča Teatro Filarmonico v Veroni in *La Traviata* Giorgia (v vlogi Germonta) gledališča Verdi v Trstu. Glasbeno šolanje je začel kot flavtist na glasbenem inštitutu v Aosti in študiral petje pri Giuseppeju Valdengu, Arrigu Poli, Franci Mattiucci, B. M. Casoni in Alidi Ferrarini na glasbeni akademiji Accademia Musicale Catalani v Senigallii, v Fundaciji Toscanini v Parmi, na seminarju Accademia Rossiniana v Pesaru in na mednarodni akademiji Accademia Internazionale della Lirica Katia Ricciarelli v Parmi.